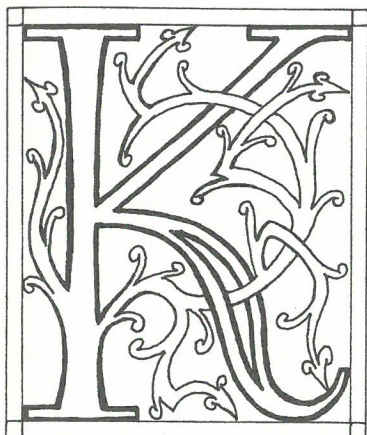

PROLOG

Posbírejte
drobečky,
aby nic nepřišlo
nazmar!¹

DYŽ JSEM NOVICŮM, jak mi ukládá mé povolání,² vyprávěl o některých zázračných událostech, které se v našem řádu staly a denně se stávají, naléhavě mne někteří žádali, abych tato vyprávění zvětčil písemně. Bylo by prý nenahraditelnou ztrátou, kdyby upadly v zapomenutí věci, jež by mohly budoucím lidem přinést poučení a povznesení. Příliš jsem se k tomu neměl, jednak pro své nedostatky v latině, jednak z obavy, že se mi závistivci budou vysmívat, ale k žádosti noviců se přidal rozkaz mého opata a rada opata kláštera Panny Marie,³ a těm se nelze protivit. Vzpomněl jsem si také na uvedený výrok Spasitelův: zatímco jiní lámou zástupům celé chleby, to jest vykládají závažné problémy Písma nebo sepisují významné události současných dějin, sbírám já pro chudé lidi – ne snad chudé na Boží milost, pouze na literární vzdělání! – droby, které upadly, a naplnil jsem jimi dvanáct košů: na tolik oddílů jsem totiž rozdělil svůj spis.

První oddíl jedná o rozhodnutí pro řeholní život,⁴ druhý o vnitřní lítosti, třetí o vyznání vin ve zpovědi, čtvrtý o pokušení, pátý o démonech, šestý o moci svaté prostoty, sedmý o blahoslavené Panně Marii, osmý o různých viděních, devátý o svátosti těla a krve Kristovy, desátý o zázracích, jedenáctý o umírajících, dvanáctý o posmrtných trestech a nebeské slávě. Pro vhodnější uspořádání exempel jsem do vyprávění uvedl dvě osoby, jak tomu bývá v dialogu: novice, který se táže, a mnicha, jenž odpovídá (zamlčí-li se ve spise jméno autora, jazyk posměváčka se rychleji unaví a ochabne). Ale stojí-li někdo o to, dozvědět se jméno autora, ať si dá dohromady první písmena jednotlivých oddílů.⁵ Do spisu jsem vložil i mnoho příhod, jež se seběhly mimo náš řeholní řád, jsou však poučné a vzdělavatelné, a to takové, jež jsem se

do ohně hněvivého člověka, ⁶² to jest nedávej mu důvod a příležitost k hněvu, nebo: „Hněvivá hádka rozněcuje oheň.“ ⁶³ A Apoštol Jakub: „Jazyk je oheň a svět nepravosti. Jazyk je postaven mezi našimi údy tak, že poskvrňuje celé naše zrozené tělo, sám podpalován pekelným plamenem.“ ⁶⁴

25. Dívka, která své sestře záviděla studijní úspěchy. ⁶⁵

Loni byla v klášteře našeho řádu ve Frísku, který se nazývá Essen, ⁶⁶ přijala ke školnímu vyučování dvě malá děvčata. Dívky se učily velmi horlivě, navzájem pilně soutěžily a jedna chtěla vyniknout nad druhou. Tu jedna z nich onemocněla a upadla do velkého pokušení, neboť záviděla své družce pokroky ve studiu – bála se, že se toho zatím mnoho naučí. Zavolala představenou ⁶⁷ a obrátila se na ni s takovouto prosbou: „Dobrá paní, až za mnou přijde maminka, poprosím ji o šest denárů a ty vám dám, abyste zabránila mé sestře učit se, dokud se neuzdravím, protože mám strach, aby mne nepředstihla.“ Nad touhle řečí se představená usmála a podivila se dívčině horlivosti. ⁶⁸

28. Mnich, který byl tak apatický, že nedokázal vstát a jít na vigilie. ⁶⁹

Jednoho mnicha uvedl ďábel (byl to on, jak se nakonec ukázalo) do tak omrzělého stavu, že kdykoli měl ten mnich vstát a jít na jitřní, okamžitě se z jakési malomyslnosti a strachem z nočních modliteb ⁷⁰ zalil potem. Myslel si, že to způsobila nemoc, ulehl, zakryl se hábitem, a tak jako se podle knihy Přísloví ⁷¹ dveře převracejí v čepech, tak se ten lenoch povaloval v posteli. Když jedné noci zazněly zvony, a když všichni ostatní vstali a spěchali k bohoslužbě, pokoušel se vstát i on, ale jak mu velela lenost, zase si lehl. Tu uslyšel zpod postele neznámý hlas, jak mu hlasitě říká: „Nevstávej, nevylézej z té zpocené postele, není ti toho zapotřebí!“ Tu konečně pochopil, že jej obluzuje ďábel neřestí lenosti, vytrhl se z toho strašidelného potu a víckrát už se takové malátnosti nepoddal.

A tak věz, že ďáblovi není dovoleno, aby nás pokoušel jak chce a jak dlouho chce, protože kdyby nás obloudiv úplně, mohli bychom zahynout. Často jej Boží moc proti jeho vůli přinutí, aby těm, které pokouší, svůj klam sám prozradil.

48. O rytíři, který nechtěl vstoupit do řádu, protože se bál blech.⁷⁷

Vyprávěl mi Daniel, opat ze Schönau,⁷⁸ že se jeden ctný a ve vojenské službě výtečný rytíř stal mnichem v Altenkampu.⁷⁹ Ten se za svého světského života přátelil s jiným rytířem, který byl stejně jako on zdatný ve zbrani; když se pak stal mnichem, nabádal také jej, aby vstoupil do řádu. On mu odpověděl, dost primitivně, toto: „Tedy, příteli, já bych snad do kláštera vstoupil, kdyby nebylo jedné věci, které se bojím.“ Když se mnich zeptal, co je to za věc, rytíř odpověděl: „Hmyz, který žije v šatech.“ Mnich se zasmál a pravil: „Jaký udatný rytíř! V ďáblově válce se nebojí meče a ve vojsku Kristově se bude bát blech? Copak ti blechy mohou sebrat království Boží?“

On sice tehdy na ta slova neřekl nic, ale po uplynutí krátkého času odpověděl činem. Do řádu totiž vstoupil, a to na základě slov i osobního příkladu onoho mnicha. Stalo se pak později, že se ti dva sešli v Kolíně v kostele svatého Petra. Když mnich z Altenkampu druha patřičně pozdravil, dodal s úsměvem: „Tak co, bratře? Ještě se těch blech bojíš?“ On si dobře pamatoval původ a důvod takové otázky a rovněž s úsměvem odpověděl správnými slovy – a byla to slova pamětihodná: „Bratře, věř mi a buď si jist, že ani kdybych dostal všechny blechy všech mnichů, nevykousaly by mne z řádu.“

Když to ten druhý slyšel, vypravoval to pak mnoha dalším k duchovnímu povznesení a byl tím velmi povznesen i sám. Vidíš, jakou vnitřní pevnost získal člověk, který byl před vstupem do řádu tak primitivní? A mohlo by se to stát jinak než díky Božímu potěšení, jehož se člověku dostane v řádu?

Toto jsme řekli o těch, které odvrací od vstupu do kláštera jejich prostoduchost.

54. Jak zbavil sen o zpěvu Aleluja Gerharda, novice kláštera Alna, pokušení.⁸⁰

Alna je klášter našeho řádu a leží ve Flandrech (již jsem se o něm zmínil v šesté kapitole prvního oddílu).⁸¹ Před několika lety do něj vstoupil urozený rytíř jménem Gerhard, původem z hradu Tuino.⁸² Jednou, když byl novicem, stál v chóru noviců a slyšel, jak nad jeho hlavou na horním chóru mniši hlasitě vyzpěvují, přišlo naň pokušení. Nejvíc zmatku v něm ale působilo, když se zpívalo Aleluja, protože při něm se hlasy pozvedají nejvýš. Byl z toho celý nespůj, šel za převorem a povídá mu: „Pane převore, bolí mne hlava a nemohu už ten křik shora vydržet.“ Převor se jej pokusil uklidnit, ale nijak mu nepomohl.

ně. Mnich si tedy vyložil slova proroctví tak, že byla vyřčena o něm, a dostal strach, že kdyby odešel, postihlo by jej prokletí a na cestách by se stal jeho průvodcem ďábel. Tak jej Boží moc odvrátila od špatného úmyslu a upevnila jej.

I podivil se opat, když pochopil, co se vlastně stalo.

56. Jeptiška chtěla v noci opustit klášter, vrazila však hlavou do dveří, a to ji pokušení zbavilo.⁸⁶

Brzy po svém rozhodnutí stát se řeholnicí byla jedna jeptiška – sama mi to vypravovala – vystavena tak těžkému pokušení, že litovala svého vstupu do řádu. Ďábel představil jejímu vnitřnímu zraku světské radovánky, o něž přišla, a ukázal jí na nuzotu klášterního života, již nyní snášela, a ona z toho pokušení začala propadat trudnomyslnosti. Když už to pokušení nemohla déle snášet, jednou v noci, nepamětliva svého řeholního slibu, vstala z postele a chtěla odejít z kláštera; aby se dostala ven tak, že přeskočí hřbitovní zeď, přišla k bráně vedoucí ke hřbitovu. Božím řízením se stalo, že tak silně narazila na horní trám dveří, že pro otřes mozku padla nazad a dlouho ležela jako bez ducha. Nakonec přišla k sobě a řekla si: „Kam chceš jít, ty ubožačko? Teď už jsi zaplatila, co jsi byla čertu dlužna! Vrať se pěkně do svého kláštera, protože není Boží vůlí, abys někam chodila.“

Vidíš, jak milosrdně Bůh zachraňuje své lidi: tu pomocí snů, jindy nějakými znameními, jindy zase ranami. Z toho můžeš dobře vyvodit, že některá pokušení noviců i mnichů nemohou vyléčit lidská slova a příklady, ale jediné Boží moc.⁸⁷

58. Jak rytíř Caesarius upřel kanovníkům v Bonnu dlužné peníze a pozbyl proto schopnost chůze.⁸⁸

Jeden rytíř z blízké vsi Winter,⁸⁹ jmenoval se Caesarius, měl pokrevního bratra jménem Herminold, děkana bonnského kostela. Ten poskytl Caesariovi z peněz svého kostela dvacet marek kolínské mince, a když zemřel, dlužník odmítl vypůjčené peníze vrátit, ba co horšího, úplně je zapřel. A protože mu nic nemohli dokázat svědky, donutili jej přísahat: rytíř hnán lakomstvím přísahal, a to křivě, nasedl na koně a odjel, ale Boží ruce uniknout nemohl.

Někde uprostřed cesty domů nemohl jít dál: Hospodin zarazil jeho kroky do země kvůli jeho lásce k penězům, která je kořenem všeho zlého,⁹⁰ a za trest za jeho lži ho zbavil řeči. Caesarius pochopil, že příčinou jeho neschopnosti

se trávu podle svého druhu,⁵² to jest Maria Krista-člověka. Přijal tělo obdařené duší a ráčil se narodit z Panny. Ještě jasněji je to řečeno v knize Sírachovec: „Hospodin stvořil ze země léčiva,⁵³ to jest z těla Panny stvořil Spasitele. Jméno „Ježíš“ lze vyložit jako „Spasitel“ nebo „něco spásonosného“ – jako „Spasitel“ je lékařem, jako „něco spásonosného“ je léčivem. Že se pod Marií rozumí země, dosvědčuje Izajáš, který říká: „Ať se otevře země a zplodí Spasitele.“⁵⁴ A že byl Spasitel opravdu stvořen z této země, říká sám Otec ústy téhož proroka: „Já Hospodin jsem jej stvořil,⁵⁵ a Apoštol o něm mluví jako o narozeném z ženy.⁵⁶ Tedy jaký div, že u ní, která je „vonnou zahradou“, jsou veškeré ozdravné a léčivé prostředky? Sama přece říká: „Můj milý sestoupil do své zahrady (to jest do mého lůna), k záhonu vonných bylin.“⁵⁷

Podívej se jen na Rocamadour⁵⁸ a na jiná místa zasvěcená její úctě a přestaneš se divit, že je stále připravena léčit a účinně uzdravovat. Proto se také v Montpellier, kde je zřídlo lékařských věd, dějí v jejích kostelech tak veliké zázraky, že lékaři tomuto působení milosti až závidí a říkávají nemocným chudákům, kteří se k nim sbíhají, aby je uzdravili: „Běžte si do kostela Panny Marie a zapalte jí svíčku, ona vás uzdraví!“ Říkají to sice ironicky, ale ti chudí, které takhle zapudili, se k Marii utíkají a uzdraví se! – A nevidíš snad, jak rychle dosáhnou uzdravení lidé s horečkami, kteří Panně Marii slíbí, že budou držet po tři soboty až do západu slunce půst?

NOVIC: Vidím a dívám se tomu.

MNICH: Podívej se na její obraz v Cernay:⁵⁹ ztělesňuje se a bez ustání z něj kane olej. Potvrdili nám to nesčetní svědkové, kteří hned, když se odtud vrátili, nám i jiným řeholníkům dali z toho oleje, který byl před jejich očima získán z tohoto svatého obrazu; ostatně i ty jsi svědkem, že se tento olej v některých nádobkách proměňuje.

Následující exempla ukazují, že moc Mariina jména zahání démony.

27. Jak jednu váženou paní vysvobodilo Andělské pozdravení z násilí a z cizoložství.⁶⁰

Jedna dáma, manželka váženého rytíře, si z ďáblova popudu začala s jiným rytířem. Po nějakém čase se však z Božího vnuknutí kála, svého zlého činu litovala a toho cizoložníka definitivně odmítla. On si však vyčíhal, kdy bude její manžel nepřítomen, přišel do jejího domu a když ji našel samotnou, vyzval ji obvyklými slovy k obvyklému hříchu. Odmítla to a on se pokusil její odpor zlomit násilím. Když viděla, že její odpor, odpor slabé a jemné ženy vůči silnému rytíři, nic nezmůže, utekla se k ochránkyni veškeré cudnosti,

a řekla: „Paní, prosím tě při onom svatém „Zdravas Maria“, vysvobod' mne v této chvíli!“ Jakmile to vyřkla, všechna mužná síla tomu rytíři selhala a zvadla, žena se vyprostila z jeho objetí a neporušena mu unikla. Když se jí pak ten rytíř ptal na důvod, proč mu byla veškerá síla odňata, odpověděla mu: „To jsem nezmohla já, stalo se to z moci slavného jména naší Paní.“ – Když to uslyšel, vylekal se a nikdy už se neodvážil ani slůvkem se jí zmínit o cizoložství.

NOVIC: Buď požehnáno jméno Mariino!

MNICH: Na příkladu ti ukážu také, že její moc umí rozvázat pouta.

28. Rytíř Dětrich, jehož pouta byla roztržena pro zásluhu Panny Marie.⁶¹

Když kolínský arcibiskup pan Engelbert⁶² vybudoval proti mocnému pánu Gerhardovi z Bacharach, s nímž měl spor, hrad Fürstenberg, chtěl se jeden mladý rytíř z Gerhardovy družiny jménem Dětrich vyznamenat a přímo před hradem byl zajat. Byl tam dlouho vězněn a když slíbil, že za své propuštění zaplatí penězi, z vězení jej vytáhli a umístili ho v horní budově. Byl spoután a byli určeni sluhové, aby ho hlídali. Na nohou měl železné kruhy a na paži náramek, také ze železa, a ten byl řetězem velmi důkladně připevněn ke zdi. Jednou v noci ležel ve společnosti šesti pacholků, kteří hlídali jej i ostatní zajatce, a usnul, předem se ale jako obvykle pomodlil k naší Paní i k jiným svatým. Tu ve snu viděl, že je přenesen a nachází se v našem klášteře; chystal se z něho odejít, kvůli poutům seděl na koni ženským způsobem, a tu mu řekli dva naši mniši, totiž jeho pokrevní příbuzní Manegold a Jindřich: „Neodcházejte, vraťte se, Panna Maria z Heisterbachu vás vysvobodila.“ (Heisterbach je jméno našeho klášteřa.)

Po těch slovech se Dětrich probudil a zaradoval se. A jak tak uvažoval a protože se chtěl dobrat toho, jestli je to vidění pravdivé nebo klamné, pohnul prsty a hned bez jakékoli nesnáze vytáhl jednu nohu z pout a stejně snadno osvobodil z řetězu ruku. Zkoušel to často už dřív, ale nikdy se mu to nepodařilo. Protože jednoho pacholka zvuk pohybujeících se okovů probouzel, Dětrich se vylekal a chtěl si kruh zase nasadit, ale nemohl. Tu teprve pochopil, že takový zázrak s ním učinila Boží Rodička, a když pacholek zase usnul, potichu vstal a ještě s okovem na jedné noze se po prostěradle spustil oknem a utekl.

Když to pacholek zjistil, začal křičet a tak jeho útěk prozradil, ale toho, koho vzala do ochrany Boží moc, nemohla chytit ruka člověka. Pronásledovali jej

Přiměla ho k tomu, a poté řekla: „To byly naše zasnuby a v ten a ten den bude naše manželství uzavřeno před mým Synem.“ Z těch slov pochopil, že je to Matka Páně, jejíž čistota se raduje z lidské cudnosti. Paní uchopila třmen jeho koně, poručila mu, aby nasedl, a on její authority uposlechl. Od té chvíle byl toho pokušení úplně zproštěn – až se tomu manželka jeho pána divila.

Když to všechno poustevníkovi vyprávěl, on obdivoval laskavost i pokoru Rodičky Boží a řekl mu na to: „Já chci být v den tvého sňatku u toho, zatím ale uspořádej své záležitosti.“ Rytíř to učinil; poustevník se pak ve stanovený den dostavil a mladíka se zeptal: „Bolí tě něco?“ On odpověděl, že ne, a když se jej za hodinu vyptával podruhé na totéž, řekl: „Teď už ano.“ Po krátkém zápase vydechl naposledy a vešel do nebeské svatební síně, aby oslavil zaslíbený sňatek.

33. Jak Panna Maria přivedla pohlavkem k rozumu jeptišku, která zahořela láskou ke klerikovi.⁷²

Jednu pannu jeptišku znepokojoval jakýsi klerik prostopášnými slovy, a Behemotův dech, který rozžhavuje uhlí,⁷³ ji tak roznítil, že dala v srdci i slovem souhlas jeho žádosti a slíbila, že po kompletáři⁷⁴ přijde na schůzku (byla totiž kustodkou toho kostela). Když se po skončení oněch modliteb konvent odebral do dormitáře a ona chtěla z oratoře vyjít, těsně u kostelních dveří spatřila stát Krista na kříži s rukama rozpjatýma. Protože jí to bránilo vyjít ven, běžela ke dveřím na opačné straně kostela: láska k tomu klerikovi ji tak ovládala, že byla bezmála bez sebe a ani si nevšímalala, co nadpřirozeného se kolem ní děje. Přišla postupně ke všem dveřím – a ve všech narazila na Ukřižovaného. Tu se teprve vzpamatovala, dostala strach a řekla si: „Asi to není Boží vůle, abys někam chodila.“ (Ta dívka uvykla modlit se každý den jednu speciální modlitbu o utrpení Páně, a Pán ji v tom velikém ohrožení odměnil tímto tak prospěšným viděním.) S chvěním se vrhla před sochu⁷⁵ svaté Boží Rodičky a prosila o milost pro svůj hřích, socha od ní ale odvracela tvář; když jeptiška přistoupila blíž, aby prosila ještě usilovněji, uhodila ji socha do tváře se slovy: „Ty blázne, kam chceš jít? Běž do svého dormitáře!“ Ten políček měl takovou sílu, že jeptiška spadla na zem a ležela tam tak až do rána. Když se již v dormitáři ozýval budíček a ona v oratoři nezvonila, domnívaly se sestry, že buď dlí na modlitbách nebo tvrdě spí, vešly do oratoře a našly ji velice zmoženou; když se vzpamatovala a mohla mluvit, všechno, co se s ní dalo, pověděla ke cti Boží svým spolusestrám.

Ten políček byl sice nepříjemný, ale úplně ji vysvobodil z pokušení. Silná nemoc vyžaduje silný lék.

NOVIC: To, že Panna Maria pokušení rytíře zkrotila polibkem a pokušení ženy tím políčkem do tváře (ač o zlý a zvrácený záměr šlo u obou) – to přece musí mužské pokolení mocně podnítit v lásce k naší Paní!

MNICH: Ano, ukázala tím, že jí muži nejsou odporní, naopak, že je má ráda stejně, jako miluje ženy. Nadto je vhodnější, aby paní kárala hřešící služku než sluhu.

NOVIC: To máš pravdu.

MNICH: Budu ti teď vyprávět ještě o jiném a ještě slavnějším dokladu její laskavosti.

34. Kustodka Beatrix.⁷⁶

V jednom ženském klášteře – jeho jméno nevím – žila před mnoha lety panna jménem Beatrix. Byla krásná, zbožná a velmi horlivá ve službě Boží Rodičce: mohla-li jí zcela soukromě přinést zvláštní modlitby nebo vzdát úctu, pokládala si to za velkou rozkoš. Když se stala kustodkou, činila to o to zbožněji, oč svobodněji.

Spatřil ji jeden klerik, zatoužil po ní a začal se o ni ucházet. Ona si jeho prostopášných slov nevšímala, on ale naléhal o to neodbytněji, a tu starý Had zapálil její srdce tak mocně, že nemohla ten plamen lásky snášet. Šla tedy k oltáři svaté Panny, patronky oratoře, a řekla: „Paní, sloužila jsem ti co nejoddaněji jsem mohla; ale teď ti vracím tvé klíče, už nejsem s to snášet to tělesné pokušení.“ Položila klíče na oltář a šla tajně za klerikem. Ten mizera ji zneuctil a za několik dní ji opustil a ona se stala nevěstkou, protože neměla z čeho žít a vrátit se do kláštera se styděla. Poté, co v této neřesti prožila patnáct let, přišla ve světském šatu ke klášterní bráně. Když se zeptala vrátného, zda zná Beatrici, která kdysi byla v tomto klášteře kustodkou, odpověděl: „Dobře ji znám. Je to ctná a svatá paní, žije v tomto klášteře bez reptání od malička až do dneška.“ Slova toho muže slyšela, ale nerozuměla tomu. Chtěla odejít, a vtom se jí zjevila Matka milosrdenství ve známé podobě a pravila: „Po patnáct let, co jsi zde nebyla, jsem zastávala tvůj úřad já. Teď se vrať na své místo a čiň pokání, nikdo o tvém prohřešku neví.“ Tak tedy Boží Rodička vykonávala kustodskou funkci v její podobě a v jejím šatu. Beatrix hned vešla dovnitř, po celý život vzdávala díky, a ve zpovědi zjevila, co se s ní dalo.

řeholníci poskytují, vyhledali mnichy, kteří právě pracovali na poli, a několikrát je s křikem obletěli. Všichni žasli, ale nevěděli, co ti ptáci chtějí. Tu řekl převor: „Já myslím, že žádají o povolení k odletu,“ pozvedl ruce a požehnal jim. A ku podivu, všichni ti čápi hned hbitě odletěli a nesmírně zahanbili mnichy, protože těm, když nastupují cestu, nezáleží na řádovém požehnání a nečekají na ně.

NOVIC: Co by asi řekli lidé obdaření rozumem a přitom nevděční vůči Božím darům, kdyby slyšeli, že holubi jsou poslušní a čápi že děkují?

MNICH: Právě to vytyká Pán ústy proroka Jeremjáše svému izraelskému lidu, když říká: „I čáp na nebi zná svůj čas, hrdlička, vlaštovka a čáp dodržují čas svého příletu, ale můj lid nezná Hospodinovy řády.“¹¹⁰

NOVIC: Kde přebývají ti ptáci v zimě?

MNICH: Přece v teplých krajinách.

59. O tom, že vlaštovky se vždy vracejí do svých hnízd.¹¹¹

Jak mi vyprávěl jeden kněz, kterýsi hospodář měl v domě mnoho vlaštovčích hnízd a chtěl zjistit právě to, nač se ptáš: chytil tedy jednu vlaštovku, přivázal jí na nohu lístek se slovy „Vlaštovko, kde přebýváš v zimě?“ a nechal ji odletět. Věděl totiž ze zkušenosti, že vlaštovky se vždy vracejí na táž místa a dokonce do týchž hnízd. Vlaštovka dorazila spolu s jinými do Asie a hnízdila v domě jakéhosi Petra. Jak denně létala ven a zase zpět, Petr lístek zpozoroval a byl zvědavý, co to je; vlaštovku tedy chytil, lístek si přečetl, odstranil jej a přivázal tam jiný s touto odpovědí: „V Asii, v Petrově domě.“ Když to onen hospodář při návratu své vlaštovky zjistil, mnoha lidem tu příhodu vypravoval jako něco zázračného.

Mohl bych ti povídat ještě leccos zajímavého o čápech, ale spěchám k užitečnějšímu výkladu. Samečci velice žárlivě střeží své družky a cizoložství přísně stíhají, samičky tomu ale mohou podivuhodně odpomoci: může-li se čápace před příchodem svého druha ponořit do vody, on na její cizoložství nepřijde a ona unikne trestu smrti.

60. Jak byla čápice zabita za trest pro cizoložství.¹¹²

Ve dvoře jednoho rytíře, jak mi vyprávěl kterýsi věrohodný řeholník, hnízdili čápi, sameček a samička. Ta se v nepřítomnosti svého partnera dopouštěla cizoložství, a vždycky se pak ponořila do rybníka, který byl blízko domu. Rytíř si toho povšiml a protože chtěl vědět, proč to dělá, přikázal rybník zahradit. Čápice se znovu dopustila hříchu, jako obyčejně mířila k vodě, ale nedostala se k ní. Mezitím přiletěl sameček, poznal její vinu a zaútočil na ni zobákem. Nebyl však schopen zabít ji sám, a proto zuřivě odletěl a vrátil se za hodinu v doprovodu mnoha čápů: spolu s nimi před očima všech, kteří ve dvoře byli, ubohou zabil.

66. Jak vlk odvedl dívku do lesa,
aby jeho druhovi vytáhla z krku kost.¹¹³

U vsi, na jejíž jméno si už nevzpomínám, napadl vlk jednu dospělou dívku a držel ji za paži v zubech. Vlekl ji s sebou, a když začala křičet, stiskl ji silněji, když byla zticha, povolil. Zavedl ji zkrátka do lesa k jinému vlkovi, v jehož chřtánu vězela kost. Moc ho to trápilo, a tak dokořán otevřel tlamu, druhý vlk mu tlamou vsunul do chřtánu dívčinu ruku a tak kost, jež tam vězela, vytáhl. Uzdravený vlk se svým kolegou dívku zase hned zavedl do její vesnice.

NOVIC: Já jsem viděl jednoho mládence, kterého v raném dětství unesli vlci a vychovali jej, takže uměl běhat po čtyřech a výt jako vlci.¹¹⁴

67. Jak pronásledovala ropucha Dětricha, řečeného Rak.¹¹⁵

Ve vsi Kerpen¹¹⁶ v kolínské diecézi byl člověk, nevím, zda dosud žije, zbožný muž, byl ale slepý; jmenoval se Dětrich, přímým Rak. Jednou za mlada nadzvedl na poli suché bodláčí a pod ním narazil na velkou ropuchu. Postavila se proti němu na zadní do bojové pozice, on se rozhněval, popadl klacek a žábu zabil. A kupodivu – znenadání Dětrich spatřil zabitou ropuchu, jak jde v jeho stopách. Znovu ji probodl, několikrát ji spálil na popel, ale nic to nebylo platno: žádné místo nebylo dost vzdálené a dost čisté, aby na něm mohl bezpečně spát. V noci spal ze strachu před netvorem ve štítu zavěšeném na stropní trám.